

Entre el gueto i la gentrificació

Gueto: en el sentit Elvis-Presleyà de la paraula, barri estigmatitzat amb composició socioeconòmica homogènia i per sota de la mitjana. En aquest sentit, el barri vell de Manresa, tot i fer encara una certa funció de centre administratiu, cultural i comercial i tot i haver atret un significatiu nombre de joves amb currículum, és un barri amb injustificada però evident mala reputació i amb la renda per càpita i el nivell d'estudis més baix de la ciutat.

Gentrificació: Procés a partir del qual una determinada zona de la ciutat que ha perdut el seu ús i composició originals (el nucli històric, una antiga zona industrial o portuària, un barri obrer en decadència?) atreu residents (i turistes) amb poder adquisitiu mitjà-alt i els veïns "de tota la vida" n'han d'acabar marxant. En molts casos, aquests barris passen una fase intermèdia en la qual esdevenen refugi i centre d'atracció per a joves amb inquietuds més o menys avantguardistes.

Generalitzaré (les excepcions hi són): Quant a la gent de diners, la burgesia en dèiem, va abandonar el centre històric de Manresa per ocupar l'eixample, a finals del segle XIX, començaments del XX, aquest va convertir-se en un barri popular de botigues i tallerets, habitat per obrers i menestrals. A mitjans del segle passat també els petits propietaris i els treballadors que van poder van anar deixant el barri a la recerca d'habitatges més moderns i ben condicionats fins a convertir-lo en la zona de la ciutat on s'estaven les persones que no tenien possibilitats d'anar enlloc més o que començaven de zero. Tard i malament, l'Ajuntament va mirar d'intercedir-hi a partir de tres línies d'actuació: regeneració de l'espai públic, ajudes a la rehabilitació i nous habitatges socials. La millora de l'espai públic no ha resultat del tot reeixida, com és de sobres sabut i comentat. Els habitatges rehabilitats segueixen sent menys atractius que els pisos moderns d'altres barris (poca llum, escales estretes sense ascensor, manca de garatge, distribució anacrònica, sostres alts cars d'escalfar?) i els HPO van dirigits a uns segments determinats de la societat. Resultat, malgrat que els darrers 25 anys la qualitat del parc d'habitatges del barri vell de Manresa ha millorat considerablement, la composició social del barri segueix sent més la d'un gueto que la d'una mostra representativa de la ciutat. És en aquest context en el qual té sentit que el nou POUM faciliti l'aparició d'habitatges amb millors prestacions, permetent modificacions constructives fins ara no contemplades: ajuntar pisos, aprofitar terrats, àtics i golfes, obrir patis d'ús privatiu, etc.

L'actual punt de partida (estigmatització, baix poder adquisitiu dels veïns i veïnes, migrada aflluència de turistes) són tan lluny d'un escenari de gentrificació que sembla raonable fer un intent com aquest per obrir el barri a la classe mitjana que hi vulgui venir.